

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztas
ipart!”

Asigurarea socială nu corespunde menirei ei.

Administrația exagerată înghite sute de milioane fără nici un folos real.

Asigurările sociale au fost create, cu scopul de a acorda salariaților cu un venit ce nu întrece lei 6000 pe lună, asistență medicală și socială. Legea nu s'a mulțumit să asigure adunarea fondurilor pentru îndeplinirea acestui program numai la cei interesați.

Patronii contribuie și ei într-o măsură destul de mare la constituirea fondului necesar pentru îndeplinirea obligațiilor de asistență ce legea le impune „Casei Asigurărilor Sociale”.

Prin urmare fondurile nu lipsesc și nici cei ce au feriele să-și cheltuiască nu au prea întârziat să-și asigure situații și să „organizeze” Asigurările Sociale, cum e bine!

Legea asigurărilor sociale a impus întreprinderile care sunt obligate să participe la alimentarea fondului de cheltuieli al Casei asigurărilor sociale, cu o contribuție de 1.2 la sută asupra salariilor plătite asigurătorilor. Nu ar fi fost posibilă altă concepție și

legislatorul a urmărit în mod absolut conștient limitarea contribuției patronale

la această parte. În mod cu totul abuziv însă întreprinderile sunt constrânse la plata contribuției de 1.2 la sută nu numai asupra salariilor asigurătorilor dar și asupra salariilor acelor funcționari, cari nu au dreptul să se folosească de instituția asigurărilor sociale.

De exemplu avem societăți cu scopuri lucrative cari nu ocupă decât un număr redus de funcționari a căror salarii sunt sub 6000 de lei pe lună.

80 la sută și mai mult din totalul salariilor sunt plătite funcționarilor, care are lefuri peste șase mii de lei și deci nu intră în rândul asigurătorilor. Perceperea celor 1.2 la sută din totalul salariilor trecute în statele de salarii e un abuz flagrant, care nu e altceva decât un impozit nelegal și nedrept. Societățile de asigurare, numeroasele societăți comerciale, băncile, societățile de transporturi, administrațiile centrale ale întreprinderilor industriale sunt constrânse de 2 ani de zile să plătească pe nedrept această contribuție.

Desigur că ele n'au încetat a protesta contra acestui abuz. Deocamdată chestiunea e pendită la Curtea de Casație.

Ce va fi dacă sentința supremei curți va considera ILEGALA perceperea taxei de 1.2 la sută asupra salariilor peste 6000 de lei? De unde va restitui Casa Asigurărilor sociale ce a încasat pe nedrept timp de doi ani?

Atât cât privește adunarea fondurilor, să șerbetăm ce s'a făcut cu banii adunați!

Pentru construcția palatului Casei Centrale a Asigurărilor Sociale s'au irosit vreo 90 de milioane de lei. Ar fi interesant să știm câte milioane au servit pentru cumpărarea de medicamente pentru construcția de spitale, dispensarii, pentru acordarea de mijloace de transport medicilor, cari vizitează bolnavii — fiindcă Slavă Domnului sunt și de acela, cari nu fac decât să se prezinte la leafă.

Deocamdată se știe că statul de lefuri al funcționarilor administrativi, deci neproductivi, cari grevează bugetul Asigurărilor Sociale e absolut exagerat și că această instituție a ajuns la perfecțiunea burocratizării.

Medicamentele lipsesc aproape cu desăvârșire.

Miért kell képesítéshez kötni a kézműipart?

A szabad iparnak nemcsak előnyei vannak, hanem hátrányai is. — Érdekes adatok az ipar világtörténetéből. — Edison és Ford karrierje a szabad ipar dicsősége, de van az éremnek másik oldala is. — Akkor is fejlődik az ipar, amikor kordába kényszerítik, mint az ősi példák serege bizonyítja.

Nemesak a tanoncot, hanem a tanonckérdést is fel kell szabadítani...

Írta: CSISZÁR LAJOS.

Amikor a képesítés kérdéséről van szó, mindig egy amerikai építészeti szaklap karrikatúrája jut az eszembe.

Amerikában, ahol mindenféle ipari foglalkozás képesítés nélkül folytatható, most arról vitatkoznak, hogy az élet és vagyonbiztonsággal annyira összefüggő építőipari foglalkozást képesítéshez kössék. Az amerikai szaklap karrikatúráján két alak fut versenyt: egyik a „Képesített”, másik a „Nem képesített”. A kép azt jelenti, hogy Amerikában mind a két csoportnak megvannak a maga hívei. Körömszakadtáig védi mindkét csoport a maga igazát és így nem lehet tudni, hogy a két versenyző közül melyik ér elsőnek a célhoz.

Európa minden államában a képesítés elve dominál. A legújabb osztrák ipartörvény a képesítéshez kötött és a képesítéshez nem kötött iparágakon kívül még egy harmadik típust is ismer, az úgynevezett engedélyhez kötött ipart. Ugyanakkor azonban úgy a képesítéshez, mint az engedélyhez kötött iparágaknál kötelezővé teszi a mestervizsga letételét. Helyesen jegyezte meg Az Iparos, hogy ezek a reformok többé-kevésbé a céhvilág felé való visszatérést jelentik.

Edison és Ford példája a szabad ipar javára billentik a mérleget.

Minden gyerek tudja, hogy a szabad ipartette Amerikát azzá, ami: a szédületes fejlődés földjévé, ahol az is lehetséges, ami mindenhol másutt lehetetlen.

Az Északamerikai Egyesült Államokban a rabszolgamunka divott még a múlt század hatvanas éveiben is. A déli államokat formális háboruból kellett legyőznie az északnak, hogy Krisztus után a 19-ik században Lincoln Ábra-

hám elnöksége alatt eltöröljék a rabszolgaságot és szabadá nyilvánítsák „Isten gyermekét”: az embert.

Ennek az új Amerikának, a szabad ipar Amerikájának legpompásabb két kiteljesítése Edison és Ford, az iparnak ez a két óriása. A rikkancsból lett nagy feltaláló és a lakatosinasból lett milliárdos gyáros.

Edison a mai civilizáció szimbóluma. Ha nem is ő találta fel a rádiót és több más újítást a villamosság köréből, mint a villamos világítás feltalálója és ezer más szabadalom tulajdonosa egymagában is elég tényező, hogy meghatározza képét és jellegét az úgynevezett „modern kor”-nak.

Az emberi haladás másik „fénylő nap”-ja: Ford. Ismerjük azt az elméletet, amely szerint a mezőgazdaságnak a Ford traktorai által véghez vitt iparosítása lett egyik okozója a mai világválságnak. Ki tagadhatja azonban, hogy a „fordizmus”, az ipari tömegtermelésben a munka megosztásnak ez a multban elképzelhetetlen tökélye mégis előbbre vitte az emberiséget. Megszabadította a mezőgazdasági munkát a súlyos robottól. Ahol alig 70 évvel ezelőtt még rabszolgamunkával művelték a földet, ma alig szükséges más emberi munka a mezőgazdaságban, mint a gépészé és az egyetlen háziállat a — macska...

Bizonyos, hogy akadnak, akik úgy akarják megváltoztatni a mai pusztító gazdasági világválságot, hogy pozdorjává szeretnék törni a gépeket, mert úgy képzelik el, hogy a régi világ primitív életviszonyaival a régi világ könnyebb életlehetőségei is visszatérnek. Igen ám, de a haladást megállítani nem lehet. Ha beleestünk a mai kor küzdelmeibe, át is kell szenvednünk azokat. El kell tűrnünk, hogy a világgazdaság roppant rostája addig dobáljon valamennyiünket,

Materialul de pansament la fel. Ingrijirea medicală e insuficientă și nu se face cum se cuvine. S'au desființat infirmeriile, dispensariile și spitalele particulare, cari în trecut funcționau pe baza convențiilor între marile întreprinderi și Casa de Asigurare și în locul lor bolnavul trebuie să se prezinte la spitalul județean. Când un bolnav e internat într'alt spital decât cel județean, e nevoie de viza specială a medicului șef al Casei de Asigurare regionale. Altfel asigurările sociale refuză achitarea costului internării.

Pe vremuri medicii erau la dispoziția bolnavilor. Societățile sau chiar casele de asigurare, aveau grije ca activitatea medicilor să se des-

fășoare în cele mai bune condiții pentru bolnav. Azi medicul numai e medic, el e un factor de execuție al administrației, ierarhizat, înregimentat, „organizat” el își pierde personalitatea de medic, pregătirea lui de a lecu, profesiunea lui de a da ajutor, e denaturată de burocrăția, care stăpânește atotputernică funcționarea întregului apăsământ al asigurărilor sociale.

Am recunoaște utilitatea acestei atotputernicii dacă aparatul medical ar funcționa bine sau cel puțin tot atât de bine cât a funcționat în trecut.

Azi dictează numai administrația! Ea nu a știut să răspundă menirii asigurărilor sociale.

amíg mindnyájan el tudunk helyezkedni az emberiség új munkamegosztásában. Ez pedig az én nézetem szerint nem lehet más, mint a csökkentett munkaidő.

Edison és Ford bosszús életrajzából is megállapítható, hogy a képzés kényszerével guzuba nem kötött szabad amerikai ipar tette lehetővé, hogy egyedül rátermettsége folytán kibontakozhatott a maga teljes nagyságában ez a kőztársasági ember. A szabad amerikai iparnak köszönhető így az is, amit Edison és Ford az egész emberiségnek nyújtottak.

Ott is hatalmas fejlődést tud felmutatni az ipar, ahol guzuba kötötték...

Mit mutat az érem másik oldala? India földjén, Kínában, Japánban az ipar titka évezredek óta szállott kasztok elkülönítő rendszere folytán apáról-fiúra. (A japánok talán már akkor el-

lesték egymás és más népek titkait, mint a mai dömpingjók és az egész világot behálózó ipari kémrendszerek idején.)

Valóságban elbámuló, amit ezek az ősnépek az ipar terén produkáltak. Munkájuk csodás finomsága, remek anyaga, utóérhetetlen technikai tudásuk minden bámulatra méltó. Évezredekkel előzték meg Európát a lakik, selyem, a zománc, a könyvnyomtatás, az ötvösmunka és más díszművek készítése terén. Stílusuk alapozott és dalgályos, de tiesta művészet ébred mégis a kezük nyomán.

Az ősi amerikai inkák ismerték a boltozat építésének titkait. Láma-gyapjuból készült csodálatos szöveteik csabítása felért tömördek aranyuk csabító erejével. Csodálható, hogy a spanyol kalandorok, akik ennél az ősnépnél összehasonlíthatatlanul kulturálatlanabbak voltak, előbb kirabolták, aztán kipusztították az inkák népét?

A képzéshez kötött ipar szolgálja inkább a megélhetést, vagy az ipar teljes szabadjára engedése?

A fent említett történelmi példák nyomán eljutottunk oda, hogy feltegyük a kérdést: a képzéshez kötött ipar a helyesebb, vagy a szabad ipar? Nem lehet más a válasz, mint az, hogy az a helyes, amelyik inkább szolgálja a megélhetést.

E sorok írójának az az álláspontja, hogy a tisztességes megélhetés elengedhetetlen tényezője a tisztességes verseny. Tisztességes versenyt pedig csak attól várhatunk, aki a szakmában nevelkedett, akinek lelkébe valósággal beleivódott az ipar morálja, aki tehát nem is képes olyant elkövetni, hogy öt pályatársai a maguk soraiból kiközösíthessék.

Nem érdektelen, hogy Amerikában éppen az építőiparban tűnt ki a szabad verseny és a képzés nélkülség immoralitása.

Egyes vállalatok milliói összegei sok toladó egyént csiklandoztak, akik ezért olyan árakat ajánlottak, amiből szakemberek meghátrálása ezerint a munkát előállítani nem lehet. Ezek az olcsó pályázók megvesztegetésekkel és más trükkökkel próbáltak eredményeket elérni. Perek keletkeztek, amiből a köznek nagy kára származott. A hatóságok végül is okultak. Amikor már sok esetben fizettek rá, kimondták: azoknak a nem szakember egyéneknek, akik irreálisan olcsó árakkal versenyeznek, a munkát nem adják ki!

Ne felejtjük el, hogy éppen az építőipar képzéshez nem kötése miatt igen sok Amerikában

az építkezési baleset. Ez nem is csodálható, mert tömördek a tanulatlan mester és még több a minden szakképzettség nélkül való munkás. Nem csodálható így, hogy Amerikában is nagy a képzés barátságának száma.

Kétségtelen, hogy az ipar képzéshez kötése legfőbb tényezője az ipari morálnak, a szakmai szolidaritásnak és a tisztességes versenynek. Már pedig elképzelhető-e más alapon az ipari kultúra emelkedése? Részorol-e külön bizonyításra, hogy a felsorolt szempontok érvényesítése egyben államérdek is? Ha másért nem, az adóalany fizetőképességének fokozása szempontjából bizonyára az.

A képzés természetesen kizárólag a kézműiparra értendő. A tömegtermelő gyárpar kívül esik a képzés fogalmán, mivel megfelelő tömege van, hogy mérnökök és más szakemberek álljanak rendelkezésére. Az építőipar, mint az egyik nemzetközi kongresszuson kimondták, ha bármilyen nagy építészről is van szó, nem gyárpar.

Ha kimondtuk, hogy a képzéshez ragaszkodunk, akkor ragaszkodjunk ahhoz, hogy csak is képzett mester tarthasson tanoncot. A „mester” pedig tegyen vizsgát. A mester jelző álljon védelem alatt, mint Svájcban, vagy újabban Németországban is.

A modern tanoncenevelés és tanonképzés alapelvei

Egy régi cölalapszabályban olvasom: „az Iparos-Tanulók, mint az Ipar Ifju Polétdi legyének Istenféldök és vallásosan neveltessenek”.

Ami a nevelést és az iparban való oktatást illeti, arról bizony csak ez a papíralkotmány-féle cölalapszabály beszél. A valóság az volt, hogy — amint a régi mesterek mondták is — „a szemükkel lopták el a mesterseget”.

Az inas házi cseléd, suroló, vízfordó, gyermekesra volt egy személyben, akit belépéskor a seprű mellé állítva figyelmestettek, hogy rangban ő a háznál, a seprű után következik. Ezt esetleg egy odalegyintett nyaklevesel tették számára érzékeltehető alakban emlékeztetéssé. A nevelést értjük úgy, hogy uralkodtak az inas fölött.

Sajnos, vannak cégek, ahol a „tanulót” ma is csak azért veszik föl, hogy éjjel-nappal, ünnepeken és vasárnapon állandó hordármunkásként álljon rendelkezésre, mert hiszen ráadásul intelligens is, ismeri az árut és hozzá még megbízható is.

Az ilyen cégek a felszabadult tanoncot tovább nem alkalmazzák. A frissen szabadult segéd ezért sokszor más ipari pályára kénytelen áttérni.

Az ilyen cégek miatt van igazuk szerintem a kereskedő segédeknek, akik plakátokon figyelmeztetik pályaválasztás idején az ifjúságot, hogy csak az menjen kereskedő tanulónak, aki hazuról elég gazdag, hogy üzletet nyisson. Ne álljon be a szegénye trógernek, zsákhordónak, bála cipelőnek és hordógurítónak, a szép „kereskedő tanuló” cím csabítására.

Mint a tanonc-ügy ismerője kinyilváníthatom, hogy ezen az anomálián is kellene segíteni. Iparos tanuló tartását pedig csakis „mester” ál-

tal tartom megengedhetőnek. A gyárakat el kell tiltani tanuló-tartástól. Gyárban ugyanis teljesen egyoldalú lesz a munkás. Annak a telepnek az örökös robotosaként dolgozhatik csak az ott szerzett egyoldalú ismeretek miatt. A gyár nemcsak az oktatásra való képtelensége miatt tiltandó el tanuló tartásától, hanem azért is, mert a tanoncot tömeges alkalmazásával az „Angyalmunka” következtében olyan konkurenciává válhatik a szakmának, amely egyenesen katasztrófális lehet az ország iparára.

Nem államérdek az árak letörése! Az életnek, a keresetnek nívója, standardja kell legyen. A dolgozó ember a maga rendes szükségletének kielégítését jogosan követelheti.

Négy segédre két tanonc.

Angliában az országos átlag szerint 4.4 segédre jut egy tanuló, vagyis 44-re 10. Nálunk előfordul, hogy 1—2 segéd mellett 10—20 inas is tartanak. Hallottunk gyárról, ahol pár segéd mellett az inaslétszám a százon felel mozog.

Tanulólétszám szerintem 4 segédig kettő, azon felül minden 4 segédre egy. Az inásokat ne lehessen kötelezni, hogy előírt szünnapok elmulasztott idejét túlórákkal pótolják. Kereskedőknél csak 6 segéd után tartom egyetlen tanonc tartásját megengedhetőnek. Probaidóval vizsgálás ne történhessék: a probaidót maximálisan 4 hétben szabnám meg. A munkauzora ellen tehát gátat kell vetni. Az inas szeresse meg a polgári életet! Ne gyűlöltessük meg már szegény lelkével az egész rendszert. Minden tanonctartó legyen humánusan gondolkodó, emberséges, jóindulatú ember. A mesterseget megszerzettő igazán „mester”.

Érdekes, hogy az iparos tanulóidő megszűnése a „felszabadulás” szóval van elnevezve. Miért választották ezt a kifejezést? Miért illetik a rabeszközökből való kikérüléssel egyenlő elnevezéssel a segédde avatás aktusát? Mint tudjuk, valóban felszabadulást jelentett az. Nem képzetes értelmet, nem szimbólumot, nem metaforát jelentett a felszabadulás. Szerintem segédde avatásnak és nem felszabadulásnak kell éreznie az iparos tanulóknak gyakorló éveit megszűnését. Érezze, hogy „polgár”-nak nevelik, nem pedig örökös bérnunkásnak, aki másnak hasznát hajt.

Az iparosság színvonalát megkivánná, hogy minimálisan 6 elemi vagy 2 középiskola legyen az iparos tanuló előképzettsége. Es alól csak kivételes családi esetekben lehetne eltérni. (Árvaság, hozzátartozóinak teljes keresetképtelensége, stb.)

Mivel nálunk a lakosság vegyes nyelvű: az iparos tanoncskólák és más iparoktatási intézetek — épen úgy mint Svájcban — az ifjak anyanyelvén tarták előadásait.

Manchester mintára az inasiskolák is szakonként specializáltassanak. Egyes vidékek központjain a segédde avatás előtt pár hónapig minden iparos ifjut fly speciális szakiskolában tanítsanak külön kurzusokon, hogy ezzel nívót adjanak a szakmának. Es az oktatás minden körülmények között szintén csak az ifju anyanyelvén eszközölendő.

Az ekként szakmai elméletet hallgatott ifjakból lehessen majd külön mestervizsga alapján kézműves mester.

Védelem a kontárok ellen.

Ha már kimondtuk a képzés elvét, ehhez hozzátartozónak véljük az engedélyhez való kötetést is. A legenergiusabban védjük meg aztán ezt az iparúzó társadalmat a betolakodó kontároktól.

A törvény szervezze meg az ipari rendőrséget, amely munkát szüntet és egyben anyagot és szerszámot is elkoboz. A büntetés a munka mértékéhez igazodjék és osztrák mintára, — amelyet most hoztak be, — egyben a megrendelőt is érje a büntetés szigora.

Ha a kontárságot iparos fedezte: visszacsés előfordultán az iparendelő legyen felfüggesztet.

Az osztrák ipari numerus clausus, mely szerint bizonyos iparokban a telepaporodás elkerülése miatt az iparendelő-kiadás felfüggesztet: szerintem megfontolandó. Ez vonatkozhatik vendéglős, kocsmai, kávé, gyógyszerészeti foglalkozásra, de nem a képzés által megszerzett kézművesiparra.

Mindezek után mint legfontosabbat utoljára említem: az új ipartörvény megszövegezésének ügye annyira nagyjelentőségű, hogy elkészülése előtt a legalaposabb megvitatást igényli. Az ipartörvény éppen úgy, mint minden magánjogi törvény, annyi mindenféle kérdést öl magába, hogy az ekzisztenciák ezreit teheti tönkre a leggyengébbnek látszó intézkedés is. Legalább egy évet kell adnia a kormánynak arra, hogy a már teljesen kész ipartörvényjavaslatot az ország iparos intézményei megvitassák. Nagy crapás volna, ha rövid idő, egy-két nap állana ennél a fontos törvénynél is a szakkritika rendelkezésére, mint az új betegpénztári törvénytervezet törvényerőre emelése alkalmával is történt.

INDOKOLT ARSZABAS.

Egy Isten háta mögötti falu mellett csütörtököt mond Urvezető ur autója. Urvezető ur mindent megpróbál, hogy a gépet megindítsa, de nem megy, a koci nem mozdul. Két órai elkeseredett kínlódás után begyalogol a faluba szerencsét próbálni. Talál is egy kovácsot, akit megkér, javítsa meg a kocsiját.

A kovács kimegy a kocsához, megnézi, egy hatalmas kalapáccsal hármat ráüt és a koci — megindul.

— Mivel tartozom? — kérdeste Urvezető ur.

— Háromszázharom lejjel.

— Miért olyan sokkal? Hisz maga mindössze háromszor ütött a gépre.

— Igen — mondta a kovács, — három kopogás három lej és a tudás, hogy hol kell kopogtatni, háromszáz.

MIÉRT BETEG A BETEGSEGÉLYZŐ?

Fejenként évi 1500 lej fizet minden brasovi biztosított a betegsegélyzőnek és évi 90 lej kap vissza belőle. — Nem sokat remélhetünk attól a reformtól, amely csak a consiliereken akar takarékoskodni.

Össze kell fognia minden tényezőnek az óhajtott reform érdekében.

Irta: RADÓ HENRIK dr.

Az ipari és kereskedői érdekeltségek tevékenységi körének jelentékeny részét a közterhekkel való foglalkozás tölti be. A törekvés egy olyan adózási rendszer elérése felé irányul, amely a teherbírási képességgel számol. Minthogy a mi adózási rendszerünk ennek a követelménynek távolról sem felel meg, természetes, hogy az említett érdekképviseletek kénytelenek az adókérdéseket szinte állandóan felszínen tartani.

A szoros értelemben vett adókon kívül van azonban nálunk egy köztér, amely, mondhatni, ugyanolyan súlyos nehezédként reánk, gyárosokra, iparosokra, kereskedőkre. Ezek pedig azok a szolgáltatások, amelyeket a betegsegélyző pénztárak — újabbán társadalombiztosítás — intézményével kapcsolatban teljesítenek.

Az érdeklőt professzionális testületek, a kereskedelmi és iparkamarák, a kereskedők egyesületei és az ezeket magukban foglaló szövetségek, ipartestületek, stb. teljesen tisztában vannak vele, hogy

a betegsegélyezésnek — társadalombiztosításnak — az a módja, ahogyan nálunk szabályozva van, egészen elhibázott.

Az emiatti panaszok gyakran hallatszanak az érdekképviseletek gyűlésein, nemkülönben a napi- és szakajtóban, de kétségtelen, hogy

nem foglalkozunk a kérdéssel olyan behatóan és változtatása végett nem küzdünk olyan erővel, mint ahogy az szükséges volna.

Nemrégiben egy bucurestii nagy napilap, a „Dimineata” és ennek nyomán, ugyyszólván

az egész ország napisajtója cikkezett a betegsegélyezés helytelen rendszeréről.

Ez a fejtegetés az intézmény legkirívóbb hibáinak illusztrálása végett szinte klasszikus példaként a brasovi betegsegélyző pénztárra hivatkozik és az onnan beszerezett adatok alapján mutat rá az egész rendszer hihetetlen anomáliáira.

A cikk nyomán leközlünk néhány adatot. A brasovi pénztárnál több mint 36.000 biztosított van beírva, akik után évente ötvenmillió lej járulékot fizetnek be.

Amíg az 1933. évben egy brasovi lakósr kb. 1860 lej egyenes adó esett, addig a betegsegélyzési járulék fejenként ennél nem sokkal kisebb összeget tesz ki, közel 1500 lej.

Es ebből az ötven millióból vajjon mennyi lett a biztosítottak gyógykezelésére fordítva? Mindössze 3 millió 800.000 lej, vagyis a befolyt járulékoknak még a tíz százalékát sem fordították arra a célra, a mire a horribilis összeget befizették... Ennyit utalt ki a központi igazgatóság, amely a betegsegélyzésre fordítható összegeket az egyes pénztáraknak előírja.

Amíg tehát egy biztosított átlag 1500 lej fizet be évente, a betegsegélyzésre fejenként átlag csak 90 lej jut.

Az említett bucurestii lap cikkében ezek után a különböző anomáliák egész sorozatának felsorolása következik, amelyek a betegek meg nem felelő kezelésére, a központból küldött gyógyszerre szűkebbül kiszolgáltatására, az orvosok gyatra fizetésére és más egyebekre vonatkoznak.

As utóbbi időben hallottunk Nistor kőműves-

ügyi miniszternek a betegsegélyzési pénztárakkal kapcsolatban tett nyilatkozatáról, hogy t. i. az egyes pénztáraknál működő consilierek száma (12—18), ugyezintén az az összeg, amennyibe a vidéki pénztárak kb. 300 consilierje kerül — 7 millió lej havonta — túlságosan magas, a consilierek számát egy-egy pénztárnál hatra akarja tehát leszállítani.

Mindenestre örvendetes, hogy a miniszter figyelme végre a betegsegélyzési törvény nagyon „beteg” rendelkezései felé terelődött.

De vajmi kevés volna elérve csupán a consilierek számának leszállításával.

Védekezzünk a rendszer ellen

Speciális rendszervédő festék

HELLONIUM

Tartós, időálló, nem patinál. Minden színben.

Kérjen speciális HEL-ŁA Vegyeszeti laboratórium, Arad
Strada Eminescu

A baj sokkal nagyobb, mintsem, hogy ilyen „nemes” fogd meg jól” intézkedésekkel lehetne segíteni rajta.

Reformálni kell az egész rendszert, vizsgálva kell állítani a pénztárak teljes autonómiáját, leépíteni a felesleges óriási apparátust, lenyesni a bürokratizmus tultengéseit.

Az alkalmazottak és munkaadók által befizetett járulékokat nem adminisztrációs költségekre, hanem tulajdonképeni rendeltetésükre: a betegsegélyezésre, a rokkantsági és agkori biztosításra kell felhasználni.

Minden tényező, amely ebben a kérdésben érdekelve van, fogjon tehát össze és egyesült erővel minden lehetőt kövessen el avégett, hogy a cél a lehető legrövidebb időn belül elérjék.

Utítások, változások

es megkezdések az adó körül.

Minden iparos köteles az idén adóvallomást benyújtani

Hogyan terjesztendő elő a három adófizető kategória adóvallomása és hogy oszlanak meg ezek a kategóriák?

Ötven százalékos potado formájában vetik ki idén április elsején a nemzeti adót

Bucurestiből jelentik: Az április 1-én kezdődő pénzügyi évben megszorodik az adók száma, amelyeket az ország adófizető polgárai viselni tartoznak: új potado bevezetésére készül a kormány a háuserg szükségleteinek ellátására rorított kiadásokat fedezendő. Az új potado hozamát mintegy két milliárdban irányozták elő, terhe tenat súlyosabb lesz, mint volt a megszüntetett globális jövedelmi adó. Ha a potadót minden egyenesadó után alkalmazni fogják, abban az esetben a potadónak 50 százalékosnak kellene lennie. A terv azonban az, hogy csak az egyenesadók bizonyos kategóriái után fogják kivetni a „nemzeti adó”-t. Hogy melyekre, azt e percben meg nem lehet tudni.

Az új pénzügyi évvel kapcsolatban a fővárosi lapok nyomán az egész ország sajtóját bejárta a hír, hogy a pénzügyminiszter az idén nem kér új adóvallomást a polgaroktól, mert valószínűleg egész adórendszerünket reform alá veszik s a régi törvények előírásai szerint készült adóvallomások ugysem lennének használhatók az új adók megállapításánál, kivetésének céljaira. A nagyarányú adóreform tervét azonban látszólag elejtették, mert a pénzügyminiszterium meg is kívánja az adóvallomásokat, mégpedig ez uttal az adófizetők minden kategóriájától, azoktól is tehát, akik az előbbi két évben nem voltak vallomások bejelentésére kötelezve. Célunk itt a kiskereskedőkre és kisiparosokra, akiknek patenta fixa alá eső jövedelmét három évenként rendeli megállapítani a törvény. Ez a három év az idén lejár s abból, hogy a pénzügyminiszterium az előző hirdásokkal ellentétben bekéri az adóvallomásokat, az következtethető, hogy ennek a törvénynek tervezett módosítása elmarad.

Ezek szerint az adókatégoriák mindegyike vallomás adására köteles ebben az évben. A kereskedők és iparosok az érvényben

levő adótörvények szerint három rendszerint adóznak:

1. A kiskereskedők és kisiparosok, kiknek évi jövedelme nem haladja meg a 150.000 lejt, három évenként megállapítandó u. n. patenta fixát fizetnek.

2. Kereskedők és iparosok évi 150 ezer lejnél nagyobb jövedelemmel. Ezek eddig is minden évben vallomás tételére voltak kötelezve, adójukat a vallomások és az üzleti könyvek alapján állapítják meg, de az adóköteles jövedelem nem lehet kevesebb, mint az üzletbe másfélszerese, de legalább 180.000 lej.

3. Kereskedelmi és ipari részvénytársaságok, amelyek adójának megállapítása szintén a vallomások, a bemutatott mérleg és az üzleti könyvek alapján történik, de adóköteles jövedelmük nem lehetett kevesebb mint 1933-ig az alaptőke 3 százaléka, 1934—35 évben pedig az alaptőke egy százaléka.

E három kategória adófizetői a következő időpontokban kötelesek vallomásaik előterjesztésére:

az 1. kategória (kiskereskedők és iparosok) január 31-ig,

a 2-ik kategória (patenta fixa alá nem eső kereskedők és iparosok) 1935. február 28-ig,

a 3-ik kategória pedig (részvénytársaságok) április 30-ig.

Január 31-ig kell benyújtaniok vallomásaikat a szabadfoglalkozású adózóknak is, tehát ügyvédeknek, orvosoknak, mérnököknek, stb. Ezek szerint ebben az évben adóvallomást kell tenniük az összes adófizetőknek, kivéve a fixfizetéssel bíró köz- és magánalkalmazottaknak, valamint azoknak a városi és falusi birtokosoknak, akiknek ingatlanuk nem terhelik az adókövetésnél levonásba hozandó terhek.

Jogesetek a kisipar köréből

MI A KÜLÖNBÉG EGYENES ADÓS ÉS DOLOGI ADÓS KÖZÖTT?

Ha az ingatlanon végzett munkát harmadik személy rendelte meg, a kérdéses ingatlan tulajdonosa nem egyenes, hanem csak dologi adós, aki csak az ingatlanával felel, amelyen a munkát elvégezték és csakis az ingatlan értékének megfelelő összegig. — A végzett munkáról szóló törvény szerint a speciális bírósági hatóság csak a közvetlen szerződéses viszonyban álló felek által vehető igénybe.

HOGYAN ERTELMEZTE A VÉGZETT MUNKARÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY ELSŐ SZAKASZÁT A TIMISOARAI TABLA II. SZÉK- CÍÓJÁNAK 2179—1933. SZÁMÚ ELVI HA- TÁROZATA?

K. J. aradi vállalkozó pert indított S. B. és neje ellen az aradi törvényszék mellett működő döntő bíróságnál 55.134 lej követelése címén. Az összeget különböző elektrotechnikai munkák elvégzése címén követeli, amelyeket alperesek lípovai ingatlanán végzett.

Alperes neje a kereset elutasítását kérte azon a címen, hogy nincs jogviszonyban a felperessel. Arra hivatkozott, hogy a felperes a végzett munkáról szóló törvény 29-ik szakaszának 2-ik bekezdése alapján pereli őt, azon a címen, mert az általa és férje által birt közös ingatlanon végezte a per tárgyára tett munkálatokat. Ezért az értelemezés szerint ő férjével, az elsőrendű alperessel egyetemlegesen felel, miután férje a közös tulajdonukat képező ingatlan részére rendelte a munkát, holott ő a hivatkozott szakasz értelmében a speciális bíróság által nem marasztalható el.

A bíróság a fenti kifogás benyújtása után részítéletet hozott, amelyben az asszony ellen beadott keresetet elutasította. Az ítélet indoklása szerint a vállalkozási szerződés csak a vállalkozó és elsőrendű alperes között kötött, tehát a másodrendű alperesnek semmiféle jogviszonyban nem volt felperessel. Nem kötött szerződést a felperessel, nem rendelt munkát nála. A bíróság szerint a törvény 29-ik szakasza, amire a felperes hivatkozott, kizárólag zálogjogot ad felperesnek a végzett munkák felett, de nem jogosítja fel arra, hogy perbe hívja a munkát megrendelő nejét, miután az asszony se megrendelést nem tett, sem a szerződést nem írta alá.

A részítélet ellen a felperes felülvizsgálattal élt. A kérelmet a tábla is elutasította. A tábla indoklása szerint a törvény 29-ik szakaszának 2-ik bekezdése úgy intézkedik, hogy a végzett munkák felett az iparos, vagy vállalkozó bejegyzés nélkül is megőrzi elsőbbségi jogát. Nyilvánvaló ebből, hogy a törvény szövege szerint ha az ingatlan-tulajdonos házában olyan munkálatokat végeztek el, amelyeket harmadik személy rendelt meg, az az ingatlan-tulajdonos, aki a munkát nem rendelte meg, nem közvetlen és nem egyenes adós, hanem csak olyan adós, aki nem személyileg, hanem csak mint ingatlan-tulajdonos felel. A dologi tulajdona alapján felel mint dologi adós és felelőssége csak addig az értékig terjed, amennyit a dolog ér. Tehát pl. ha az ingatlan tűzvész, földrengés, vagy más katasztrófa folytán elpusztulna, a dologi adós az ingatlan elpusztulása címén akkor sem felelne az elpusztult ingatlan kapcsolatos dologi adósságért, ha megfelelő egyéb vagyonnal is rendelkezne.

Amikor a törvény 29-ik szakaszának 2-ik bekezdése — mondja tovább a táblai döntés, — az elsőbbségi jogot az ingatlanon végzett munkáért az ilyen közvetett adóssal szemben is biztosította, nem jelenti azt is, hogy ezzel az adóssal szemben is eljárhat a felperes. A törvény kifejezetten csak arra ad jogot, hogy speciális bíróság előtti eljárást csak a munka megrendelője, tehát a szerződő fél ellen indíttathasson az iparos. A közvetett adós csakis mint dologi adós felel és csak a törvény által meghatározott mértékben. A törvény első szakasza világosan kimondja, hogy ezen bíróság illetékessége alá kizárólag a vállalkozó és megrendelő által kötött szerződések ügye tartozhat és mivel felperes és alperes között ilyen szerződés nem kötött, az ellene beadott kereset elutasított.

Mesterségesen lenyomja a bucuresti tőzsde az új államkölcsön árfolyamát

Ötven százalékos árcsökkenésre spekulálnak. — Miért nem törődik a kormány az állam által garantált kölcsönkötvények értékének sorsával?

A bucuresti tőzsdén a múlt heten gazdát cseréltek az első példányai az új kibocsátású államkölcsönök, amelyek meg ki sincsenek tulajdonképpen adva, még forgalomban sincsenek a csak ideiglenes ellátványok vannak a jegyző felek birtokában. A tőzsdei kiáltó hoaszasabban és erősebben rázta meg csengetyűjét és hangosabban mondta be a megtörtént üzletkötést: meny nyiból állott csupan az aktus ünnepélyessége. A legújabb román állampapír Erceelyből került fel a bucuresti tőzsdére és egy fővárosi magán-bank ügynöke volt a vásárló, aki azonban — állítólag a Banca Nationala számára vásárolt — 745 lejért, ird és mond: hét-száznegyvenöt lejért egy kötvényt, melynek kibocsátási árfolyama 880 lej volt, beváltási árfolyama pedig 1200 lej lesz.

A jegyzési árfolyamhoz képest a veszteség csak 135 lej, a visszavásárlási árfolyamhoz képest azonban 575 lej egy 1000 lej nevértékű állampapírnál.

Ami garanciát egy állam nyújthat kölcsönre, amelyet állampolgáraitól ker, a kormány mindezt megadta a múlt hónapban kibocsátott beruházási kölcsönél. Előnyös feltételek mellett a biztonság maximumát nyújtja ez a papír, amely még a lej esetleges árfolyam-vesztésével, vagy árfolyam-süllyedésével szemben is megvédi a kötvények tulajdonosait. Tárgyi indokok nem támaszthatják tehát alá annak a kötvénytulajdonosnak elhatározását, aki mintegy 50 százalékos veszteséggel ad tul a jegyzett kötvényen. Tárgyi indokokon kívül azonban vannak személyi szempontok, amelyek arra kényszeríthetnek kötvény-tulajdonosokat, hogy még veszteség árán is eladják a jegyzés alkalmával vásárolt kötvényeket. Az ilyen kényszer ellen természetesen nincs védekezés, mert az állam nem vállalkozhatik arra, hogy gondot viseljen minden kölcsönjegyzőjének anyagi helyzetére. Ezt nem is kívánja meg senki az államtól és ez nem is állami feladat.

De állami érdek előjött venni annak, hogy a kincstár által kibocsátott teljes értékű papírok ne kezdjek meg pályafutásukat a pénzpiacra ilyen nyomott árfolyamok mellett.

Az államnak akkor is szüksége van a kölcsönjegyzőkre, ha az első kibocsátást nem követi nyomon a második, mint ez esetben nálunk, ahol a pénzügyminiszter most végzi a második kölcsön-jegyzés előkészítő munkálatait.

Az idők során valószínűleg nem lesz egyedül az az erdélyi kötvénytulajdonos, aki piac-

ra vitte az állampapírjait, de nem is érdeklődik megakadályozni azok forgalmát. Az állampapírok egyik legértékesebb tulajdonsága, az, hogy bármely percben értékesíthetők, mindig van vevőjük és mindig van biztos árfolyamuk, mert tőzsdei jegyzés tárgyát képezik és a kötvénytulajdonosok nincsenek kitéve félrevezetésnek, becsapásnak, nem fenyegetheti őket az a veszély, hogy elelmes ügynökök áron alul szerzik meg tőlük a nyilvánosan ismert árfolyammal bíró papírokat. Az állampapírok tőzsdei forgalma tehát épen egyik erőssége az állampapíroknak. Az államra azonban nem kőszombos az, hogy papírjai a tőzsdén milyen árfolyamon cserélnek gazdát. Ha az árfolyam bármilyen oknál fogva nagyon lemorzsolódik, ha a kötvénytulajdonosok csak érzékeny árkülönbséggel tudnak tulajdoni kötvényeiken, akkor az állam nem kívánhatja ezektől, hogy újra pénzt előlegezzenek olyan papírokra, amelyeknek értéke már néhány nappal vagy héttel a kibocsátásuk után ötven százalékkal leszall.

Az állampapírok piacát tehát az államnak állandóan figyelni, ellenőrizni kell és ha azt látja, hogy kötvényeinek árfolyama indokolatlanul melyre száll alá, intervenciók vásárlásokkal gondoskodnia kell arról, hogy ezek az árfolyamok tulságosan, vagy nem kívánatosan alacsonyok ne legyenek. Minden államban, amely kölcsönt vesz fel akár bel- földi, akár a külföldi piacokon, szüksége van egy manővirozási alapra, amely arra a célra szolgál, hogy annak terhére felvásárolhatók legyenek a túl alacsony áron kínált papírok, vagy annak javára eladhatók legyenek a kötvények, ha árfolyamuk nemkívánat magasságokat ér el. Nálunk, sajnos az állam egyáltalában nem törődik kötvényeinek tőzsdei árfolyamával, ez a magyarázata annak a szégyenteljes helyzetnek, hogy teljes értékű állampapírok sokszor 35—40 lejes árfolyamon kaphatók.

A 745 lejes beruházási kölcsön-árfolyam azt mutatja, hogy a kormány az új államkölcsön papírjainak árfolyamával sem törődik.

OMINOZUS KEZIMUNKA

- Hallottad, hogy Cinege Lili mégse megy férjhez?
- Hogy-hogy?
- Visszament a parti.
- Miért?
- Valami kézimunka miatt.
- Miféle kézimunka miatt?
- Azt mondta a vőlegény, hogy nem tolerálja neki a milió.

kozó és megrendelő által kötött szerződések ügye tartozhat és mivel felperes és alperes között ilyen szerződés nem kötött, az ellene beadott kereset elutasított.

Igaz ugyan, hogy a kérdéses ingatlan alperes is tulajdonosa, de az jelen per szempont-

jából nem lényeges. Alperesné ugyanis nem lé- vén közvetlen szerződő fél, amit felperes sem ta- gadott, ha nem is felel a jelen bíróság előtt, de mint dologi adós más jogalapon azért felelősségre vonható.

Kozli: Kéle Sándor áj

**MEGOLDÓDOTT VALEA LUI MIHAILON
AZ IPAROS OTTHON MOZGÓSZÍNHÁZÁNAK
REGOTA VAJUDÓ ÜGYE**

Az érmibályfalvai Iparos Otthonnak legaktuálisabb kérdése most kritikus helyzetbe jutott mozgószínházának ügye. Valamikor váraázó mosá-
siote volt az Iparos Otthonnak, de az általános
krisist bevetette az, hogy a helybeli Nemzeti Szál-
loda is mozgószínházat szervezett. Két mozija lett
hát a kis városnak akkor, amikor még a nagyvá-
rosok is igen sok esetben egy mozira szorítottak.
Pár év óta két mozit harcol itt egymással, és
eredmény az lett, hogy hol az egyik, hol a másik
mozit szüntette be működését.

Az áldatlan küzdelemben pár hónap óta az
Iparos Otthon mozija van alul és csak a másik
mozgószínház folytatja működését.

December 23-án aztán úgy oldódott meg az
a régen vajudó ügy, hogy a másik mozgó bér-
lője évi 6000 lejás ajánlatot nyújtott be a Ott-
thonnak arra az esetre, ha nem indítja meg nyug-
vó állapotban lévő mozijának működését.

A választmány elfogadta egy évi időtartam-
mal az ajánlatot, szigorúan kikötötte azonban,
hogy a feltételek bármelyik pontjának megsze-
gése feloldja az Otthont kötelezettsége alól.

Az ügy perfektuálása még nem történt meg,
de ha ez is meg lesz, egy évig nyugalmi állapot-
ba kerül a két mozit áldatlan ügye.

VEGYES TARSASAG.

Kohn haza jön Karlsbaddól és Gern, mester-
di tőle, milyen ott a társaság.

— Vegyes, — mondja Kohn.

— Mi az, hogy vegyes?

— Nu, Juden und Jüdinnen.

**NEM TEKINTHETŐ KÖLOSÖNNEK
AZ ÓVADEK**

Kohn Jenő tárgumureai lakos 1929-ben meg-
vette az ottani Kozsó-kávéházat. Még a kávéház
megnyitása előtt 100 ezer lej kaucióval alkalmaz-
ta Borsódi János pincért. A szerződésben a 100
ezer lej mindentűt kaucióként szerepelt, ennek el-
lenére Kohn a pénzt a kávéház renoválására hasz-
nálta fel és mikor a kávéház megbukott, az óva-
dekből csak 30 ezer lejt fizetett vissza Borsódi-
nak, a hiányzó 70 ezer lejről váltókat adott. Mi-
után azonban a váltók határidőre való beváltá-
sáról sem gondoskodott, Borsódi óvadékkassza-
zásért feljelentést tett ellene. A törvényszéki tár-
gyaláson Kohn azazl védekezett, hogy a pénzt
kölosón kapta Borsóditól, nem mint óvadékot és
igyekezett ezen érvelését alátámasztani. A tör-
vényszék nem fogadta el Kohn Jenő felebbezését
és óvadékkasszaszásért 3 havi fogságra ítélte.
Felebbezés folytán az ügy a tábla elé került, a
mely jóváhagyta a törvényszék ítéletét. A volt
kávéház-tulajdonos most a semmitőszékhez nyuj-
tott be felebbezést a tábla ítélete ellen.

SOKOLDALU NŐ.

Azt mondja a bálon egy fiatalember a Mici
papájának:

— Hiába, legjobb táncos az egész bálon a
Micike.

— Az még semmi, — mondja a papa, — látni
csak, hogy uszik a hátán.

**TIZ SZÁZALÉKOS FUVARDIJKEDVEZMÉNY-
BEN RÉSZESÜL A FÜRESZÁRU.**

Január 15-iktől kezdve 1935 szeptember 20-
ig a CFR tiz százalékos fuvardijkedvezményt ad
mindazoknak a belföldre szőlő, vagy exportra ke-
rülő fűrészáruknak, amelyeket a teherárudijssa-
bás L. 9. IV. 3. tétele alapján adnak fel. A ked-
vezményt minden ilyen szállítmány élvezi, tekint-
et nélkül arra, hogy ki a feladó és ki a címzett és
nem kell hozzá semmiféle formalitás.

Nem vonatkozik ez a kedvezmény azokra a
fűrészáruküldeményekre, amelyeket a 33-as spe-
ciálkárta alapján adnak fel Konstancán át ex-
portra és amelyeknek már van fuvardijkedvezmé-
nyük 1934. december elsője óta március 31-ig.

FINOM KIS VENDEGLŐ.

— Pincér, maga a dátumot is hozzáadta a
számlához.

— Igen, az idő pénz.

Törvénytelen a házi nőcselédék kötelező betegpénztári tagsága

Radu Rosetti, a híres bucaresti jogtudós hivatalos hatalommal való viszályozásnak mi-
nősíti a törvény ilyen értelmezését. — Erre az álláspontra helyezkedett a constantai
ítélkező bizottság is.

Gyárfás szenátor intervenciójára a munka- ügyi miniszter betiltotta a házi cselédék betegsegélyzőbe kényszerítését.

A Hivatalos Lap 1933. április 8-iki számá-
ban jelent meg a betegsegélyzői bejelentésekről
intézkedő törvény. Azóta zajlik a kérdés, hogy
a bejelentésre kötelezett „szolga” elnevezés alatt,
érthetők-e a házi nőcselédék is?

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban, Radu Roset-
ti, az ilfovi ügyvédi kamara volt dékánja, a kö-
vetkezőket fejti ki:

A betegsegélyző pénztárak központi igazgató-
sága hivatalos hatalommal való visszaélést követ
el, amikor a női házi cselédék után taxát akar
kérni. Ez teljesen törvénytelen, mert az 1933.
április 8-iki törvény első paragrafusa szerint kö-
telezően biztosítani kell a fizetéses alkalmazot-
takat, tanoncokat, gyakornokokat, akik ipari,
kereskedelmi és egyéb vállalatoknál vannak al-
kalmarva, így tehát a törvényhozó csak azokat
a cselédeket akarta kötelezően biztosítani, akik
ipari vállalatoknál teljesítenek szolgálatot. En-
nek következtében a törvény végrehajtásai uta-

atása, amely magában foglalja a házi cseléde-
ket is, csak függelék lévén a törvényhez, nem ve-
hető tekintetbe és nem kötelező.

Nemcsak én vagyok ezen a véleményen. —
mondja Radu Rosetti, — hanem kimondta a con-
stantai betegsegélyző mellett ítélkező bizottság is,
hogy a végrehajtási utasítás törvénytelen.

A bizottság e döntéshez még azt is hozzátet-
te, hogy úgy a törvény indoklásából, mint a
miniszter kijelentéséből kitűnik, ugyasintén a
parlamentari tárgyalásokból is, hogy a házi cse-
lédékre nem vonatkozik a betegsegélyző törvény.

Ezzel kapcsolatban dr. Gyárfás Elemér sze-
nátor is interveniált a munkaügyi miniszternél,
aki az interpelláció alapján rendeletet is adott
ki és eltiltotta a házi cselédék kötelező biztosí-
tását.

Remélhető, hogy ezek után megfelelő intéz-
kedések fognak téteni ebben a betegsegélyző ál-
tal annyira félremagyarázott kérdésben.

A munkaügyi felügyelőségek fogják elhelyezni magánvállalatoknál a „szellemi” munkanélkülieket . . .

Bucuresti lapok híradása szerint a nemzeti
munka védeleméről szóló törvény végrehajtására
rövidesen sor kerül. Állítólag ennek keretén belül
Titeanu belügyi államtitkár a munkanélküli szel-
lemi munkások elhelyezését úgy akarja keresztüli-
vinni, hogy

- a magánvállalatoktól névszerint fogja kérni
- a munkaügyi minisztérium által nyilvántar-
tott szellemi munkanélküliek elhelyezését.

A munkaügyi minisztérium hír szerint a mi-
nisztertanács rendeletére már részletes tervezetet

dolgozott ki a munkanélküli szellemi munkások-
nak a magánvállalatoknál való kellő számú elhe-
lyezésére. E rendelet — mely a nemzeti munka
védeleméről szóló törvény szellemében készült el
— minisztertanács jegyzőkönyv formájában még
a hó folyamán életbelép. A rendelet értelmében
például a munkaügyi felügyelőség mellett külön
elhelyező hivatal állítanak fel, mely a munkanél-
küli szellemi munkások részére a cluji munkaügyi
felügyelőség területén működő ipari és kereske-
deimi vállalatoknál fog elhelyezési lehetőségeket
teremteti.

TAVASZRA

MEGDRAGUL A CIPŐ.

Az erdélyi és bánági cipőgyárak érdekes
körlevelet küldtek azét a cipőkereskedőknek. Eb-
ben a körlevélben leszögezik, hogy a cipőgyá-
rak a tavaszi és nyári mintagyűjteményekkel
együtt elküldött árjegyzéket nem tekintik végle-
gesnek, hanem az abban felsorolt árakat csupán
irányáraknak.

Ez a körlevél azt jelenti, hogy a cipőgyárak-
nak módjukban lesz később az árakon tetszés
szerint változtatni. Valószínű, hogy februárban
a bőr- és cipőgyárak a szakmai kereskedők be-
vonásával értekezletet tartanak és csak ezen álla-
pítják meg a végleges árakat.

TISZTJUTÓ KÖZGYŰLÉS

A CLUJI IPARTESTÜLETEN.

A cluji ipartestület január 20-án, határozat-
képtelenség esetén január 27-én délelőtt 10 óra-
kor az ipartestület székházában rendkívüli köz-
gyűlést tart, amelyen a tisztújítás bonyolult ügye
remélhetőleg közmegnyugvást keltő módon nyer
elintézést. Választás alá kerül az elnök, két ale-
nök, három számvizsgáló bizottsági tag, 36 ren-
des és 12 pótelőjárósági tag. A közgyűlésen a
testületbe tartozó minden iparos, ha politikai
jogainak gyakorlásától nem függesztették fel,
szavazati joggal bír.

DEFINICIO.

— Milyen az az autó? — kérdezi Andris bá-
csi a nagy darab földet látott komájától.

— Olyan az, komám, éppen mint kolindás:
elől morog, hátul bűdös.

A NAGY CSAPAS.

Dessőke nem valami jó tanuló. Amikor a tan-
év végen kikapta a bizonyítványát, halkan be-
nyitott a szobába és így szólt:

- Anyám, kérek tőled valamit.
- Mit, fiacskám?
- Légy férfi.

Ne felejtse el!

**A „MERCUR”
cipőárúházban**

ARAD,

(Plata Avram Iancu 21.)
kisiparosok által készített

elegáns

cipőt kaphat

olcsó árban!

KAVABODAS A MUNKAÜGYI MINISZTER RENDELETE MIATT, AMELY ELTILTJA A KÁVÉHAZAK NŐI ALKALMAZOTTAIT AZ ESTI TIZ ÓRA UTANI MUNKATÓL.

A munkaügyi minisztérium nemrég rendeletet adott ki, amely szerint...

nyilvános és szórakozó helyek női alkalmazottai csak este tízig teljesíthetnek szolgálatot.

Ez a rendelet igen sok női alkalmazottat érint. Mintegy kétszázan vannak ruházárosnők, süteményesnők és olyanok, akik dohányneműket árulnak, akik a rendelet következtében keresetüknek javarészt veszítik. Ezek a nők már évek óta dolgoznak ebben a szakmában, rendszeren egy helyen. Legtöbbjük családfenntartó és így érthető, hogy a rendelet nemcsak őket, hanem családtagjaikat is súlyosan érintette.

Fokozza a rendelet által érintett kávéházi és egyéb szórakozási helyek női alkalmazottainak elkeseredését az is, hogy a rendeletet állítólag csak Timisoarán léptették életbe, míg más városban nem alkalmazzák.

De akiknek hatáskörükbe az erkölcsrendészet tartozik, a munkaügyi minisztérium rendeletét szintén nem helyeslik, mert arra fog kényszeríteni sok nőt, hogy az elmaradt napi hasznót, amelyre szüksége van, más uton pótolja. Éppen ezért ezek a körök is amellett vannak, hogy a munkaügyi minisztérium vonja vissza a rendeletét.

ENGEDelem.

— Nem értelek, Adolf. Ha egy ruhát akarok csináltatni, nem engeded, ha egy új kalapot akarok venni, nem engeded, ha a színházba akarok menni, nem engeded, meglátod ha én így megy tovább visszamegyek a mamához.

— Na látod, ezt például megengedem.

MIERT HARAGSZIK A BETEGSEGÉLYZŐ TASNÁDRA?

A múlt évben az érdekelt kereskedők és iparosok meghallgatása nélkül, később pedig az egyenes tiltakozások ellenére is, elcsatolták Tasnádot a carei-marei betegsegélyzótól és Dejhez osztották be.

Ez a rendelkezés Tasnád számára azt jelentette, hogy azok a betegek, akiket Pop Nicolae tasnádi betegsegélyző orvos nem tudott kezelni és gyógyszerrel ellátni, a 26 kilométerre fekvő és naponta kétszer is megjárható Carei-Mare helyett kénytelenek voltak a 140 kilométerre fekvő Dejbe utazni. Dej szerencsés esetben két nap alatt járható meg Tasnádról.

Egy halom emlékirat már elment emiatt az illetékesekhez. Eredmény semmi. Ugy látszik, a betegsegélyzőnek a közérdek nem fontos. A tasnádi betegek pedig már rosszul érzik magukat, ha csak emlegetni hallják a betegsegélyzót.

széleskörű érdeklődés...

IRIGYÉLT MADARKA.

Lúke ur közismert papucshős. A feleségének van egy kanári madara, aki nagyobb, mint a házmadár, mint Lúke ur.

Egyszer ebéd közben a kanári kiszabadult a kalitkából, elkezdett a szobában röpködni és — szüsz — pont — levegőtől felett illetlenkedett.

— Róza, Róza, — jegyzi meg ekkor félénken Lúke ur, — hát, még meg se szírod? Mit szólnál, ha ezt én tettem volna?

MINDEN IPAROSNAK BE KELL NYUJTANIA AZ ADÓVALLOMAST

Egyes lapok ezt a hírt adták le, hogy a patenta-fixa alapján adózó kisiparosoknak nem kell a hó 31-ig adóvallomást benyújtani, hanem majd csak későbbben meghatározandó időben. Érdeklődésünkre a pénzügyigazgatóság illetékes osztályán azt a felvilágosítást kaptuk, hogy fenti közlemény tévedésen alapszik, mert ellenkezőleg, a patenta-fixa alapján adózóknak is — ha nem akarják magukat megbüntetésnek kitenni — január 31-ig be kell nyújtani az adóvallomásukat. Erre a célra szolgáló nyomtatványok és felvilágosítások végezt forduljon mindenki az illetékes adóhivatalhoz. Az Árszámítási Irodához is.

Óriási forgalmat bonyolít le Bucurestiben a zugbörze

A nagy nehézségek, amelyek az import-bizonyítványok megszerzésével járnak, zugbörzébe kényszerítik az importőröket. A zugbörze megdrágítja a valutát, ami kétszeresére emeli az importált iparcikkek árát.

Három hónapja, hogy sok akadály legyőzése után a kormány életbeléptette azt a külkereskedelmi szabályzatot, amely ezidő szerint életben van. Ezt megelőzőleg hónapok teltek el az új rend alapjainak megtalálásával és az ideiglenességek ideje alatt külkereskedelmi forgalmunk majdnem teljes szünetelésben volt. Az új szabályzat — akármilyen bonyolultnak és nehezeknek látszottak is rendelkezései — megfelelőbb adminisztráció mellett felélénkíthette volna az elakadt külkereskedelmi forgalmat, de a szabályzat végrehajtásánál ugyanaz a kapkodás és fejtelenség mutatkozik, mint aminek az életbeléptetésnél tanui voltunk.

A bajok kezdődnek a kontingens-engedélyek kiadásánál. A behozatali kvóták felosztása hihetetlen lassúsággal történik, a minisztérium el van árasztva kérelmekkel, amelyek a fennálló rendelkezések szerint jogosított importőrök — legnagyobb részt gyárak — behozatali kérelmeit tartalmazzák, de

az elmúlt egy hónap alatt a minisztérium csak a felét adta ki azoknak a kvótáknak, amelyet a mostani évnegyedre ki kellett volna adnia.

Ilyen körülmények között nem lehet csodálkozni azon, ha a gyárak egymásután kénytelenek üzemüket korlátozni nyersanyag hiánya miatt.

A munkások száza válnak kenyértelenné azért, mert a minisztériumnak ez az osztálya rosszul dolgozik

és a feleket, akik a behozatali engedélyeket sürgetik, naponként avval küldik el, hogy jöjjenek holnap.

Ennél sokkal komplikáltabb a behozatali és fizetési bizonyítványok ügye, amely tengelyét képezi az egész új külkereskedelmi áruforgalomnak. Ezeknek a bizonyítványoknak problémája annyira össze van kavarva és bonyolítva, hogy senki nem mer hozzányúlni és így a kérdés vár, hogy majd valaki egyszer valahogyan elintézi. A késedelem pedig közben a legnagyobb károkat okozza. Egyelőre még azt a bizottságot sem alakították meg, amelynek hivatása lesz a bizonyítványok kiadását és kezelését ellenőrizni.

Az import-bizonyítványok az exportőröknek járnak, akik a rendelet szerint jogosítottak azokat árszólóval importőröknek eladni, hogy ezeknek árfolyam-nyereségével rekompenzálhassák magukat valuta-vesztéseikért.

Az első osztályú kiviteli cikkek után behozatali, a második osztályúak után fizetési bizonyítványok járnak. November 1-én kellett volna megkezdni ezeknek a bizonyítványoknak kiadását, ez nem történt meg azért, mert állítólag nem készülték el a nyomtatványok. December 3-án vegre megkezdtek a bizonyítványok kiadását, de csaknámár be is szüntették, mert kiderült, hogy

kezelésük annyira komplikált, hogy még a hivatalnokok sem tudnak eligazodni, az előírásokon, annál kevésbé kereskedők és gyárosok.

Ekkor megszüntették azt a rendszert, hogy a bizonyítványokat a vámhivatalok adják ki és kimondták, hogy a külkereskedelmi hivatal fogja a jövőben kiszolgáltatni azokat. Ezt a határozatot meghozták, de maig sem hajtották végre, a külkereskedelmet szabályozó hivatal meg egyetlenegy bizonyítványt sem adott ki. Állítólag majd január végén.

A bizonyítványoknak azonban nemcsak az a rendeltetésük, hogy exportőrök megkezdésük rajta azt amit a kiviteli üzleteken veszítenek. Ezeknek a bizonyítványoknak alapján adja, vagy kellene adnia a Banca Nationalának a devizát a külföldön vásárolt áruk kifizetésére, illetőleg a kereskedők külföldi tartozásainak kifizetésére. Minthogy bizonyítvány nincs, fizetés sincs. Minthogy az importőrök ilyenformán fizetni nem tudnak, vásárolni sem tudnak. Vagy ennél is rosszabb: fizetnek, de

a zugbörzéken vásárolt devizákkal. Ezek ma mintegy 50—80 százalékkal drágábbak, mint a Banca Nationala devizái. Tehát az ilyen módon kifizetett külföldi árut ugyanennyivel drágábban hozzák forgalomba.

Sőt, mire a detail kereskedőhöz kerül az áru, már száz perccel lesz drágább. Az exportőrök azonban nem mondanak le a jogról, amely őket a bizonyítvány elnyerésére megilleti. Egyszer talán majd birtokába is jutnak a bizonyítványnak s akkor majd eladják azokat ugyanazon zugbörzén, amelyen most fedezik külföldi tartozásaikat. Ez lesz a második valuta-spekuláció az export-import üzletben és mindezt a közönség fizeti meg, mert a minisztérium késik, vagy egyáltalán nem tudja teljesíteni a külkereskedelmi forgalom szabályozásával vállalt kötelezettségeit.

KÉRJEN MINDENÜTT

„ELZETT“

BUTORZÁRAT

KAPRATÓ MINDEN VASKERESKEDÉSBEN.

**MEGVESZIK A MUNKÁSOK
A TIMISOARAI MUNKÁSOTTHONT.**

A napokban munkásküldöttség jelent meg Coman Agoston timisoarai ideiglenes bizottsági elnök előtt és felajánlotta, hogy a munkásság 15 évi részletben fizetendő vételár ellenében hajlandó a Munkásotthont a várostól visszavásárolni. A polgármester kijelentette, hogy a munkásság ajánlatát a legnagyobb megértéssel fogadja és illetékes helyre felterjeszti. Kikötötték azonban, hogy a Munkásotthon csak jóléti és kulturális célokra használható fel.

Február

2

**Aradi
Iparos Bál.**

EMLEKEDNEK A BÓRÁRAK.

Az enyhe őszi és téli időjárás miatt a bel-földi bórpiac az őszi és téli szezon kedvezőtlenné alakult. Az utóbbi napokban hidegre fordult időjárás az üzletet felélénkítette, úgy, hogy a szakma a szezon elmaradt részéért némi kárpótláshoz juthat. A bórgyárak megkezdtek az árak revízióját. A Dermata Művek a keményáru árát 3 lejjel, a boxáru árát 2 lejjel emelte kvadránsként. A Dermata Áremelését a nyersanyagok és üzemanyagok drágulásával indokolja. A Dermata Áremelését valószínűleg követni fogják a többi bórgyárak is.

S. O. S. ROSSZ VICCI!

Geperke az anyósa temetésén odalép a sírgödörhöz és egy kő szódabikarbónát dob a koporsóra.

— Miért dobtál a sírba szódabikarbónát?
— kérdesi temetés után Geperkétől a legjobb barátja.

— Azért, — hangzott a válasz, — hogy a föld könnyebben megemészsze.

ELKÉSETT ÓVATOSSÁG.

— Képzeld, tegnap este egy férfi lopódzott a szobámba.

— Miért nem zártad be az ajtótát kulccsal?

— Bezártam, de akkor már bent volt a szobában.

**Nyolc ország női fodrászai
szerepeltek a pesti nemzetközi
fésülési versenyen**

Egyedül Bécs ötven versenyzővel képviseltette magát. — Arumintakiallítás előzte meg a versenyt, amelyen hajból készült estélyi diszek is bemutatásra kerültek és nagy sikert arattak a divatparókák.

**A nyakban felvágott rövid haj az idei farsang
divatja.**

A magyarországi Hölgyfodrász Segédek Országos Egyesülete, a budapesti Fodrász Ipartestület és a magyarországi Nőifodrászok Mester-egyesülete támogatásával vasárnap rendezte a budapesti Gellért-fürdő előcsarnokában harmadik nemzetközi fésülő versenyt.

A verseny iránt, amely hivatalos volt eldönteni az idei farsang divatfrizuráját, igen nagy érdeklődés mutatkozott a külföld részéről is.

Legnagyobb számban a bécsi fodrászok képviselték magukat,

akik külön autóbusszal érkeztek el. Szép számmal jelentek meg a svájci, lengyel, a cseh, olasz, román és bolgár női fodrász egyesületek képviselői is.

A délszlaki növényekkel feldisztett előcsarnokot a versenyben résztvevő nemzetek zászlói díszítették. Már három óra tájban mintegy ezer főnyi közönség gyűlt egybe. Estélyiruhás férfiak és nők váltakozva egyszerűen öltözött emberekkel.

Az egyesületek vezetőinek rövid megnyitója után először a fodrászati arumintakiallítást mutatták be, majd félnégy tájban a fésülési verseny is megkezdődött, amely egészen a késő éjszakai órákig tartott.

Ezen a nemzetközi versenyen mutatkozott be az idei farsang frizuradivatja, amely megdöntve

a hosszú haj uralmát, a hátul

a nyakban felvágott rövid haj

viseletének nyitódalmas kaput. Szinte egyhangú a vélemény, hogy ez az új divat a versenytől nem tudni, mi okból elzárkózó francia és angol mesterek tetszésével is találkozik és

az egész világ uralkodó divatja lesz.

A színek is a legcsodálatosabb sorozatban változnak, a hamvaszürkétől egészen a tizianvörösig festett hajakig. A tartósan ondulált haj versenyéből

a tizianvörös haj érte el a legnagyobb sikert,

a vassal ondulált és természetes sima hajból vizondulált frizurák ugyancsak sikert értek el.

Felvonultak a versenyen a hajból készült estélyi diszek is, valamint az oldalt és hátul művészileg alkalmazott hajpótlások és gretchenek.

Nagy tetszést arattak a modern divatparókák is, amelyek az idei bál szezonra készültek.

Verseny közben két zenekar szórakoztatta a közönséget, a zsüri pedig, amelyet a jelenlevő nemzetek képviselőiből állítottak össze, az előcsarnok ráccsal elkülönített részében működött.

A versenyben résztvevő hölgyek mindegyike elvonult a zsüri elé, amely pontozással döntötte el a legszebb frizurát.

**Január 30-án dől el, feloldják-e
a zár alól a timisoarai ipartestület
vagyonát?**

Az iparügyi és kereskedelmi minisztérium mint jelentették, néhány hét előtt közölte, hogy a timisoarai ipartestület által a kisipari munkaadók szindikátusának adott anyagi támogatást évekre visszamenőleg nem hagyta jóvá és utasította a várost, hogy

a timisoarai ipartestület vagyonát helyeztesse zár alá.

Ezenkívül előírta a miniszter azt is, hogy a timisoarai ipartestület ügyeinek ellenőrzésére a város állandó biztost küldjön ki. Az ipartestület és a kisipari munkaadók szindikátusa

a miniszter intézkedése ellen a helyi revíziós bizottsághoz felekezett és kérte a zár alól helyezési rendelet hatálytalanságát.

A revíziós bizottság ebben az ügyben állította a tárgyalást és azon az ipartestület képviselőjében Oosma Aurél dr. képviselő, az ipari munkaadók szindikátusának képviselőjében pedig Váterány Viktor dr. ügyész jelent meg. A tárgyalást azonban nem lehetett megtartani, mivel a város nem terjesztette be az ügyre vonatkozó iratokat. A revíziós bizottság a tárgyalást január 30-ra tűzte ki és felhívta a várost, hogy akkorára a zár alól való helyezésre vonatkozó rendeletet mutassa be.

**MILYEN BETEGSEGÉLYZŐ-OSZTÁLYBA
TARTOZNAK AZ IPAROSOK?**

Az aradi ipartestület közli, hogy a betegsegélyző pénztár az alkalmazottak száma szerint osztja különböző fizetési osztályokba a munkaadókat és pedig: azok a munkaadók, akik egyedül, minden alkalmazott nélkül dolgoznak, a II. fizetési osztályba, akik egy tanonccal vagy egy segéddel, vagy egy tanonccal és egy segéddel dolgoznak, a III. osztályba, akik két tanonccal vagy két segéddel, vagy két tanonccal és két segéddel dolgoznak, a IV. osztályba, akik pedig két tanonc és két segédnél több alkalmazottal dolgoznak, az ötödik fizetési osztályba tartoznak.

ÜGYVEDNEL.

— Miért akar elválni a feleségétől?

— Mert kórhol.

— Ez csak nem valóok?

— De igen, kérem, mert mindig más leánylaktában kórhol.

IPAROS, NE FÉLJ A GAZTÓL!

— Gázháború esetén csak a mélyebb fekvésű pontok nyújtanak védelmet.

— Minket, iparosokat akkor nem fenyeget veszély.

— Hogy-hogy?

— Mi mindig a mélyponton vagyunk.

**TANONCMUNKAKIALLÍTÁS
CLUJON.**

A cluji ipartestület a tanonciakolák igazgatóságával közösen folyó évi június-július hónapban tanoncmunkakiallítást rendez. Az ipartestület a tanoncszerződés 10. pontjára hivatkozással, lapunk útján is felkéri az összes iparosokat, hogy idejében bocsássák a tanoncok rendelkezésére a szükséges időt és anyagot a kiállítási tárgyak elkészítéséhez és az iparostanulókat ösztönözzék a kiállításon való részvételre, még azokat az iparosifjakat is, akik a kiállításon való részvételre esetleg nem kötelezettek.

**Hajmosó
és hajszárító**
készülékek
és más
**fodrászati
cikkek**
olcsón, szakszerűen
Köszeghy Sándor Fia
Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65,
volt Dengli-ház.

Mit tartalmaz Arad város új lakbérleti szabályrendelete?

Aradon most bocsátotta ki a város új lakbérleti szabályrendeletét, amely az évtizedes és sok vonatkozásban már elavult régi magyar szabályrendeletet egysíti ki. A bizottság az új szabályzat minden egyes pontját megbeszélte és általában a közigazgatási ügyosztály előterjesztését fogadta el. Főbb pontjai a következők:

A város területén lévő házak kapui a sötétség beálltakor bezárhatók, azonban kapupénz április elsejétől október elsejéig csakis este tíz és hajnali öt óra között, október elsejétől április elsejéig pedig csakis este kilenc és hajnali hat óra között követhető. A kapupénz a kapun belépők számára való tekintet nélkül fizetendő, a kapupénz maximális díja: éjjel előtt két lej, éjjel után négy lej. Az egy összegben fizetett kapupénz nem haladhatja meg a harminc lejt. Azokban a házakban, ahol bérlők vannak, a háztulajdonos köteles a besötétedéstől egészen a kapuzárásig a főlépcsőházat és a közös W. C.-ket kivilágítani. Mindazokat, akiket emeleti ablakok tisztításával bíznak meg, a munka megbízója védőruával köteles ellátni.

Időzerű rendelkezése a lakbérleti szabályrendeletnek az a része, amely a házak előtti járdák tisztántartására, takarítására, söprésére vonatkozik. Nyáron reggel hét óráig, télen reggel nyolc óráig köteles a házigazda a munkát elvégezni. Nyáron köteles naponként háromszor a járdát fellocsolgatni, télen havazás esetén szükség szerint kell a havat elsepergetnie, fagy esetén hamuval, homokkal, fűszaggal felhintenie. A háztulajdonos tartozik a lakók pontos névjegyzékét kiüggeszteni, bármilyen változást neki kell a hatóságoknak bejelentenie.

A lakók által a házigazda köteles fizetett víz- és csatornázási illetékek azonnal a vízművekhez befizetendők. Az esetben, ha a díjak be nem fizetése miatt a vízműgazdálkodásban megsértés történik, a háztulajdonos köteles követ el. Több paragrafussal tartalmazza a lakók kötelezettségét a lakásokban tartózkodás vonatkozásában. Ezek közt tartozik például, hogy tilos a fürdőszobát mosás, öltöztetés, használni, tilos a lakás bármely részében mosni és ruhát szárítani, élelmiszerek hűtése nincs megengedve oly módon, hogy a víz-csap alá tartva, állandóan folyjék a víz rájuk. Nincs szabad a lakás lakószobájában, vagy a mellékhelyiségekben egyszerre 25 kilogramnál nagyobb mennyiségű tüzfűt tartani.

A lakók kötelezettségei között szerepel még a ház csendjére ügyelni. Tilos este tíz és reggel hét óra között rádiózni, gramofonozni, vagy bármilyen zenei eszköz révén a csendet háborítani. Az éjszakai órákban a rádióknak és gramfonoknak csakis úgy szabad szólania, hogy a zene hangjai a lakásból ki ne szűrődjenek és a szomszédok nyugalmát ne háborítsák.

Tilos a lakásokban a szokásos vendégfogadások felül létszámban báli mulatságokat rendezni, nem szabad a gyermekeknek a közcsendet bántva akár a lakásban, akár a folyosókon, lépcsőházakban játszani és tornászni. A házigazdának tudnia kell az ottlakókban lévő virágokról, sőt a lakó csakis az esetben tarthat lakásában növényt, ha a cserép védőfólián, táányron nyugásik és locsolása révén a padló nem rongálódik. Alkalmi bérviszonyról a háztulajdonosnak szintén előzetesen tudnia kell. A felvonó használatának díja megegyezés szerinti, idegentől legalább négy lej követhető.

A lakónak ki kell kérés a háztulajdonos beleegyezését telefon, rádió és bármely motorikus erejű gép felszereléséhez. A bérlő köteles csatlakoztatni a lakás körében beállított változást, elköltözést, vagy szaporulatot közölni, amennyiben erről a házigazda a népesedési hivatal tartozik törvényes időn belül értesíteni.

Az új szabályrendeletet kiüggesztik és a tíz napos időtartam után jóváhagyás céljából felteszik a városi tanács elé.

IZ-ÚJ-KISASSZONY.

— Nem tud se gépelni, se gyorsírni. Mit is hátt?

— Különíróani.

Készül az adófizetők „fekete” listája

A pénzügyminisztérium rájött arra, amit eddig mindenki tudott, hogy a nagy adófizetők pontatlanul, vagy pedig egyáltalán nem tesznek eleget az állammal szemben fennálló kötelezettségeiknek. Legalább is erre vall a minisztériumnak az a most hozott határozata, mely szerint „fekete listán” fogják nyilvánosságra hozni az ilyen adófizetők neveit.

Új vezetőség az Aradi Sütőiparosok Szövetségében.

Napokban tartotta meg a tagok élénk érdeklődése mellett tisztújító közgyűlést az Aradi Sütőiparosok Szövetsége. A közgyűlés, amelyet Radu Stoica nyitott meg, Raam Jánost bízta meg a tisztújítási aktus levezetésével. Ezt megelőzőleg Schwarzenberg Dezső mutatta be a szövetség új alapszabályzatát, amelyet a jelenlevők egyhangúlag elfogadtak. Egyhangú volt a választás is, a mely a következő új vezetőséget állította az aradi sütőiparosság élére:

Elnök: Raam János, alelnökök: Radu Stoica

és Weisz Siegfried, titkár: Kárpáti Albert, pénztáros: Schwarzenberg Dezső, ellenőrök: Berkovics Dániel és Kristófy Gábor, választmányi tagok: Stefanovici Klement, Takács István, Hartmann Lőrinc, özvegy Andermá, Caspari Miklós, Martini György, Dörner József és Rétfalvi Adolf.

A szövetség jogi személyiségének ügyében héttagú bizottság jár el. Ez a hét tag a következő: Radu Stoica, Raam János, Weisz Siegfried, Rétfalvi Adolf, Schwarzenberg Dezső, Caspari Miklós, Hartmann Lőrinc.

MEGHALT A PANCOTAI IPARTESTÜLET VOLT ELNÖKE.

Kocsy András husiparos, a pancotai ipartestületnek 26 éven át volt elnöke múlt hét szerdáján rövid szenvedés után 77 éves korában meghalt. Pénteken temették örösi részvét mellett. A gyászháznál Ghiha Mihail ipartestületi titkár tartott megható búcsúztatót. Az elhunyt Kocsy Rezső ismert timisoarai építész nagybátyja volt.

TIZENHETMILLIÓS SZÉKHÁZAT ÉPÍT CLUJON A BETEGSEGÉLYZŐ.

A munkügyi minisztérium jóváhagyta a cluji betegsegélyző új székházának építési terveit, amelyek szerint a munkások 17 millió lejbe fognak kerülni. A külön hivatali pavillon mellett lesz egy épület az orvosi kezelés számára, azonkívül egy kisebb ortopéd-kórházat is terveznek. Minthogy erre a célra a mostani költségvetési évre már 8 millió lej megszavaztak, az építkezés márciusban meg is kezdődik.

MISSVERSTAENDNISSE.

Fred macht eine Afrikareise. Sein Bruder in London erhält folgendes Telegramm: „Fred Löwen jagd verunglückt.”

Er drahtet zurück: „Sofort Leiche senden”. Darauf kommt eine Kiste mit dem erlegten Löwen.

Nun deponiert der Bruder: „Nicht Löwen — Fred senden”.

Kurz darauf kommt die Antwort: „Fred im Löwen”.

HÁZTULAJDONOS, MINT ADÓÜGYI INFORMÁCIÓS IRODA.

Bucurestiből jelentik: a Dimineata értesülése szerint a pénzügyminiszter azzal a tervvel foglalkozik, hogy kötelezi az összes háztulajdonosokat, hogy adóvallomással egyidejűleg adjanak nyilatkozatot a házukban lakó bérlők anyagi helyzetéről, megadóról, lehetőségéről. A pénzügyminiszter a háztulajdonosoknak a lakók adófizetőképességének ellenőrzési kötelezettségét az adóbehajtási törvény megfelelő módosításával akarja törvényerőre emeltetni.

MEGHOSSZABBÍTOTTAK AZ ÖNTVÉNYKARTELT.

Az ország vasúttörvénye egy évvel meghosszabbították kartellszerződésüket, amely január elsejével lejárt. A meghosszabbítás változatlan feltételekkel történt december 31-ig.

Újból összeírják a gyárak nyersanyag-készletét

Bucuresti, január 17. A gyári üzemek korlátozása egyre kiterjedtebb mérvet ölt. A minisztériumhoz befutott jelentések szerint a munkások elbocsátása a legnagyobb mérvű az erdélyi gyáraknál, jelölve annak, hogy a feldolgozó nyersanyagokban mutatkozó hiány itt a legnagyobb. A külkereskedelmi forgalom új szabályzatának életbeléptetése alkalmával a kereskedelmi miniszter kötelezte a gyárakat arra, hogy mutassák ki nyersanyag-készleteiket és hogy az üzemek terjedelmében, valamint ár-kalkulációjukban eszközölt minden változást jelentsenek be az iparfelügyelők útján a minisztériumnak. A gyárak mindezen rendelkezéseknek eleget is tettek és így a minisztériumnak módja volt meggyőződni arról, hogy

az üzemek fentartása a nyersanyag-ellátás mai rendszere mellett lehetetlen.

A gyárak véleménye szerint a mai gazdasági viszonyok mellett, a külkereskedelmi forgalom nehézségei és folytonos változtatása mellett

a gyáraknak legalább hat hónapra szükséges nyersanyag-készlettel kell rendelkezniük, hogy üzemük zavartalanul folytatható legyen.

A behozatal mai helyzetében viszont majdnem a lehetetlenséggel határos a nyersanyagok ilyen módon való biztosítása, érthető tehát ha egyre több gyár korlátozza üzemét és napirenden vannak a munkás-elbocsátások.

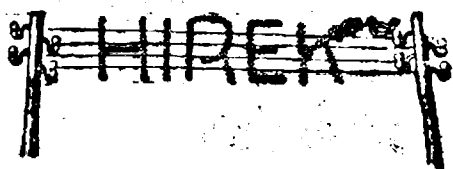
A gyárak üzem-redukciója nemcsak szociális vonatkozásban aggodalmas, de gazdasági szempontokból is. A gyártás tempójának lefékezés a termelés csökkenését jelenti. Ez áruhiányt idéz elő, az áru hiánya a változatlan kereslettel szemben pedig áremelkedést okoz. Az áremelkedés előáll akkor is, ha a kereskedő — képtelen lévén eladni magát belföldi áruval — külföldön szerzi be szükségletét, mert áru nélkül a kereskedő nem maradhat. A külföldi áru nemcsak a behozatal nehézségei miatt, hanem a valutáris differenciák miatt is rendkívül drága, az áremelkedés tehát sem így, sem úgy el nem kerülhető.

Ha a kormány az áremelkedések lavináját nem tudja megállítani, illuzóriássá válik a lej árfolyamának fentartása érdekében hozott minden erőfeszítés és áldozat, a nincs ember, aki ennek következményeit a mai viszonyok között kiszámítani tudná.

Színházi és estélyi ruhákat legszelbber fest tisztít

KNAPP

Str. Ertiana 11. modernül berendezett vállalkozás Str. Ep. Radu 10.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Hves pótlócskánál árengedmény.

Redactia si administratie — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redakun und administration Arad, Căminul Industriilor-Iparos Otthon.

Vissza a pincebe.

A Brassói Lapokból vesszük át az alábbi tragikómikus és a mai viszonyokra jellemző történetet:

A fiatalabb timisoarai bereshedő generáció tagjai között egy idő óta a következő humoros jelszó hallható: „Vissza a pincebe!” Ennek a jelzőnek a története a következő:

Egy timisoarai fiatalember diplomája dacára sem állította, hogy a diplománál használhatóbb oklevél után nézzen. Szükeivel eszelte arra adta a fejét, hogy megtanulja a kalapos mesterséget. A diploma ifjú egy év alatt tényleg megtanulta a mesterséget s jó kalapos lett belőle. Speciális kalapok gyártására rendelkezett be és olvasó, de jó kalapokat készített egy pincehelyiségben, amelyet nem kis túzással gyártnak nevezett el. A diplomás kalapos egy inással, egy segéddel s jó maga felgyűrt ingujjakkal főzte, gyúrta, formálta, vasalta a nyúlcsőr kalapokat, amelyeket meglehetősen olcsón vesztegetett. Így az üzem hamarosan felfutott s a gyárnak nevezett pincés gyárnak is, meg boltnak is szünek bizonyult. A diplomás kalapos tehát gondolt egy merészt és kibérelt egy előkelő üzlethelyiséget, annak kirakatába kirakta alkotásait, beállított egy segédet és egy rokont a boltba, s maga pedig hol gyártott a pincében, hol eladott az üzletben. Az előkelő üzlet azonban hamarosan magára vonta az adóvést, a házbért fizetni kellett és az enyhe kezben annyian nem vésdroltak kalapot, hogy az üzlet, amely szép és csinos volt, hasnot is hoztson, vagy legalább is a saját költségeit fedezze. A diplomás kalapos ezt az állapotot néhány hónap múlva megunta és egy szép reggelen könnyel szemében elbocsátotta a segédet és a rokont, felmondott a háziurnak, szóval feloszlatta üzletét, amiről gyászjelentést küldött az adóhivatalnak. Humora azonban nem hagyta el a visszavonuló kalaposekulánst, mert a közönséget úgy értesítette elhatározásáról, hogy elegans boltja kirakatába egy nagy táblát helyezett el, amelyen a következő lakonikus felírás volt olvasható: „Kalapüzletemmel visszaköltöztem a pincebe!” (—sz.)

Román helyesírás szempontjából felülvizsgálják Arad valamennyi cégtábláját. Constantin nescu Sándor h. polgármester ma javaslatot terjesztett a városi főmeneti bizottság elé, hogy a város, korábbi határozatának megfelelően, rendszeresen ellenőrizze az üzletek cégtábláinak feliratait, abból a szempontból, vajjon azok megszerkesztése a román ortográfia szempontjából megfelelnek-e a kívánt követelményeknek. Továbbá javasolta, hogy a jövőben csakis egy külön, e célra alakuló bizottság felülvizsgálata alapján lehessen a városban cégtáblákat kifüggeszteni. Parecz Béla dr. szavazta, hogy vajjon a cégtáblák szövegének felülvizsgálata nem irányul-e a magyar feliratok szabad használata ellen, mert, úgy lehet, az előterjesztett szövegből ez nem derül ki kétséghatározatlanul, hogy a bizottság csakis a román grammatikára kíván felügyelni. Parecz Béla dr. megnyugtató választ kapott és ezután rövid tárgyalás után a bizottság a javaslatot magáévá tette.

HALADÁS.

— Hogy halad a lányod az új songorátánárral?

Nagyon jól, már tegezik egymást.

A timisoarai adóhivatal hivatalos közleménye a százalékos adóengedményekről

A timisoarai első számú (I—V. kerület) állami adóhivatal Petre Vasiliu pénzügyi adminisztrátor rendelkezése alapján a következőket közli a felekkel:

— Mindazon adófizetők, akik az első 45 napban az egész évi adójukat kifizették, az adótörvény 5. paragrafusának értelmében 5 százalékos engedményt kapnak. Mindazon adófizetők, akik az említett terminusban három negyedévi adójukat kifizették, felkérhetnek, az utolsó negyed kifizetése céljából, az adóhivatalban megjelenni, mely esetben szintén megkapják ezen 5 százalékos engedményt, úgy az első három, mint az 1934—35. évi utolsó negyedre.

— Mindazon adófizetők, akik az engedmények és az eddig kifizetett adójuk kiszámításával elégedetlenek, sürgősen jelenjenek meg a fentnevezett adóhivatalban, ügyük tisztázása végett, mert mindazok, akik akár az utolsó, akár az előbbi negyedekkel hátralékban maradnak, a törvényes késedelmi pótlékkal fogják fizetni és teljes szigorral indítanak ellenük végrehajtást.

— Mindazon előfizetők, akik az állammal szemben fennálló követeléseiknek adóira való jóváírását kérték az illetékes minisztériumoktól és akik a jóváírási bizonyítványt (certificat de compensare) megkapták az adóhivaltól, de ezen kérésük az adóhivatali törskönyvekbe még nincsen bevezetve és ezen összegekért végrehajtják őket, jelentkezzenek az adóhivatalnál, hozzák magukkal a jóváírási bizonyítvány másolatát és a pótlási ajánlott levél feladási bevényét, mellyel igazolják, hogy a bizonyítványt a minisztériumnak elküldték. Ezek alapján az adóhivatal a törskönyvekbe bevezetheti és a végrehajtást felfüggeszti.

Lavin Neagota, adóhivatali főnök s. k.

— A CFE MASFEL MILLIARDOS ANYAGRENDELÉSE. Bucurestiből jelentik: Az államvasutak igazgatóságát felhatalmazta a minisztérium, hogy a főmáru gyárhoz a következő anyagokat vásárolják: 600 millió 800 ezer lej értékben gördülő anyagot, 30 millió 800 ezer lej értékben különleges alkatrészeket. A gördülő anyag javítására 288 millió 675 ezer lej engedélyeztek. Az összes meghitelezések 1 milliárd 150 millió lej tesznek ki. A szállításokat és a javításokat az év április elsejéig kell abszolválni.

DIAGNÓZIS.

— Igen, a tüdejek nagyon rossz, barátom. Fél évvel nem igen bírja vele tovább. A szerve már jobb. Azzal élhet még harminc évig is.

— Román nyelven készített a leltár. Az aradi iparkamara felhívja az évről-munkák alkalmából a kereskedelmi törvény értelmében könyvezetésre kötelezett cégek figyelmét a román személyzet alkalmazásáról szóló törvény (megjelent a Monitorul Oficial 1934, július 16-i 161. számában) 14. cikkének, amely szerint a napló, a főkönyv és a leltárkönyv román nyelven vezetendő.

KINDERMUND.

„Was liest du denn da, Kurti?” fragt Mama.
„Ich weies es nicht!” antwortet Kurti.
„Aber, du liest doch laut!” wundert sich Mama.
„Ja, aber ich höre nicht zu!” behauptet der Kleine.

— A patenta-fixa alapján adózók is tartoznak adóvallomást benyújtani. Az aradi iparkamara hivatalosan közli: A pénzügyminiszter január 8-án kelt 302033 sz. rendelete értelmében folyó hó 31-ig adóvallomást tartoznak benyújtani az összes kereskedők, iparosok, szabad foglalkozásúak, közkereseti társaságok, április hónap folyamán pedig a részvénytársaságok is. Tekintettel arra, hogy 1935. április 1-én lejár a patenta-fixa alapján történt adókövetés három éve, az ez alapon adózóknak is január 31-ig be kell nyújtaniuk adóvallomásukat az új osztályozás megállapítása céljából.

NEM É AZ EGYEDULI.

István gazdának nagyon jól esik, hogy a tanító sokat foglalkozik a fiúkkal.
— Köszönjük a tanító urnak a hozzánk való szívessegit, — mondja István gazda, mikor egyszer találkozik a tanítóval.
— De kérem, gazdám, ez az én kötelességem.
— Igen, igen, de ha a tekintetes tanító ur nem lenne itt, a mi fiunk lenne a faluban a legnagyobb számár.

ANYJA ÉS FIA

— Pityu, jó voltál a délután?
— Én igen, anyu és te?

— Fennáll a bortermelők nyilatkozattételi kötelezettsége. Bucurestiből jelentik: Számos bortermelő elmulasztotta benyújtani december elsejéig a szőlővel beültetett terület nagyságára és a bortermés mennyiségére vonatkozó nyilatkozatát. Ezek a határidő meghosszabbítása érdekében intervenáltak a földművelésügyi miniszternél. A miniszter a kérésekre adott válaszában közölte az érdekeltekkel, hogy a nyilatkozatokat a késedelem okának kifejtése mellett utólagosan is elfogadják ugyan, de ez nem fogja mentesíteni a késedelmeskedőket a pénzbüntetés kifizetése alól. A válasz közli azt is, hogy az adóhivatalok a nyilatkozatok megtételeig a késedelmes mulasztók borforgalombahozatali engedélyeit nem állítják ki.

SZESZELYES KAVÉ.

— Pincér, hozzon egy kávét.
— Milyen legyen, világos?
— Nem, világatlan.

— Cselédek bejelentése. Az aradi rendőrség bejelentőhivatala szerint az utóbbi hónapok során igen sok cselédhárto aradi család elmulasztotta az alkalmazottak bejelentését elvégezni. A rendőrség a legszigorúbb eljárást készül indítani azok ellen, akik bejelentetlen cselédet, vagy általában bejelentetlen alkalmazottat tartanak. Nyomatékosan figyelmeztetnek mindenkit, hogy ezeket a bejelentéseket haladéktalanul intézzék el, mert az egyes rendőrkerületek néhány napon belül nagyszabású család-razziát tartanak a városban.

Feltétlenül keresse fel
GOVITS

csillár és főmáru üzemet Bul. Reg. Ferdinand 11. Pollák ház. Meglepő olcsó és pontos kiszámlálás.

CSAK MEGSEMISÍTETT IPARENGEDÉLY UTAN NEM FIZETENDŐ ADÓ.

A szímetelőbe tett iparengedélyek ügyében a chji adófelszámolási bizottság kimondotta, hogy azok tulajdonosai nem mentesülnek az adófizetési kötelezettség alól. Eszerint az iparengedélyt meg kell semmisíttetni, ha a tulajdonos nem akar adót fizetni utána.

FÉRJHEZMENÉSRE ALKALMAS.

— Adólkám, a Rebekát férjhez kellene már adni. Kézd nekem tulsokat tudni.
— Mi az, hogy tulsokat?
— Tegnap megkért, hogy ajánljak neki egy jó nőroost.

ALAPTÖKÉT EMELT A METALLOGLOBUS.

A bucurestii Metalloglobus rt. fémáru-gyár, amely tudvalevően a budapesti Weiss Manfréd művek érdekeltségéhez tartozik, alaptőkéjét 5 millióra emelte fel. A tőkeemelési tranzakciót, a mely a vállalat új gyártelepének felépítésével van összefüggésben, a január 22-re összehívott közgyűlés fogja ratifikálni.

DER DIPLOMAT.

Muzi kommt aus der Schule nach Hause und fragt: „Vater, gibt es Menschen, die ihren Namen mit verbundenen Augen schreiben können?“

„Natürlich, Maxi, warum denn nicht?“

„So, dann unterschreib' mir einmal mein Zeugnis mit verbundenen Augen.“

Itt a hideg tél!

Régi ruháimat

Hospodár-hoz küldöm

áttestem, vagyis tisztán!

Arad, Strada Siroiescu 13.
és Strada Eminescu 3

MEGJELENT AZ ELSŐ GUMIKAROSSZÉRIAS AUTO

Az autószerkma laboratóriumában folytatott hosszú munka eredményeképpen végre valóságban lesz a régi álom: a gumikarosszéria. Előnye: a gumikarosszéria nemcsak a minimumra csökkenti az autóközlekedéssel járó zajt, hanem egyben az eddiginél lényegesen veszélytelenebbé is teszi az autózást. Az ujtás gyakorlati megvalósítása azonban mindezeig váratott magára. Most végre sikerült megtalálni az alkalmas anyagot s a legutóbb megnyitott newyorki automobilkiállításán már láthatók olyan autók, amelyeknek karosszériája ugynevezett gumibádogból készült. Ennek az anyagnak az a kiváló tulajdonsága, hogy a megadott formát és alakot tökéletesen megtartja és emellett teljesen rugalmas.

Szombaton este disznótoros vacsora az aradi Iparos Otthon vendéglőben

erdélyi vargabéles, parkett-tanc
DISZTEREM NYITVA
A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri Hagyo Jozsef vendéglős

ANEKNOTE.

Jean Paul war während eisen Aufenthalts in München zu einer Gesellschaft geladen. Er erschien verspätet und entschuldigte sich damit, dass er bei einer Audienz bei König Max in Nymphenburg gewesen sei.

„Var seine Majestät gnädig?“ fragte ihn ein alter, ordenbespickter General.

„Gnädig, mit mir?“ entgegnete Jean Paul erstaunt und köchelte, „bin ich ein Verbecher!“

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inurmantare a Industriilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanta cu cotizatiile lor, sa achite restanta in interesul lor propiu, fiindca in conformitatea §-lui 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adica daca membrul decede... la intretimp, nu se poate acorda ajutorul.

Cotizatiunile sunt scadente dupa urmatorii membri decedati:

In grupa „A“ csoportban 807 sot-l. Francisc Tóth Ferencné. 808. sot-l. Ioan Marinka Jánosné.

In grupa „B“ csoportban 807 sot-l. Iosif Fazer Józsefné. 808. sot-l. Andrei Brenner Andrásné. 809. Ladislau Vyszkocail László. 810. Alexandru Bartbenszky Sándor. 811. sot-l. Alexandru Panek Sándorné.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociatii, ca cotizatiunile de deces sunt scadente pana la numarul curent:

In grupa I. csoportban: Cioban Maria 726, E. Kabath Imre 727, Adalb. Doroghy Béla 728, Vad. I. Sturm Carol 729, Vad. I. Ioan Jakab János 730.

In grupa II. csoportban: Sot. I. Mihai Pecican Mihályné 827, Vad. I. Ioan Varga Jánosné 828, Ungár Johanna 829, Vad. I. dr. Gavril Mészáros Gáborné 830.

Totodată rugăm membrii nostri, să se prezinte în biroul nostru spre preschimbarea carnetelor conform dispozițiilor lor statutelor noi apărute în No. 169. al Mon. Of.

Kérjük egyúttal a tagjainkat, hogy a Mon. Of. 169. száma szerint már életbelépett új alapszabály értelmében a könyvecskék kicserélése végett a Csoport irodájában megjelenni sziveskedjenek.

Cooperativa de Credit a Industrișilor din Arad. — Aradi Iparosok Hitelszövetkezete.

INVITARE.

Cooperativa de Credit a Industrișilor din Arad, își va ține

adunarea generală

ordinară în Casa Culturală a Căminul Industrișilor, — Str. Brătianu No. 18. — în ziua de 27 Ianuarie 1935. la orele 10 a. m. iar în cazul când membrii nu se vor prezenta în atât număr cât se cere conform statutelor la capacitatea de a decide, în ziua de 3 Februarie la orele 10 a. m., când se vor lua hotărâri valabile, oricare ar fi numărul membrilor prezenți.

ORDINEA DE ZI CUPRINDE:

1. Darea de seamă a Consiliului de Administrație asupra gestiunii pe anul 1934.
2. Raportul censorilor.
3. Aprobarea bilanțului și contului de profit și pierdere încheiat în ziua de 31. Dec. 1934.
5. Repartițiunea beneficiului.
6. Înlocuirea a 4 membri al Consiliul de Administrație pe durata de 3 ani și 1 membru pe durate de 2 ani.
7. Alegerea 6 censori pe durate de 3 ani.
8. Înlocuirea a 40 membri al comitetului de censori esți la sorți pe durate de 3 ani.
9. Eventuale propuneri.

Bilanțul anual examinat de către comitetul de censori e afisat în localul cooperativei și membrii sunt îndreptățiți să-l examineze acolo.

Arad, la 14 Ianuarie 1935.

DIRECȚIUNEA.

MEGHÍVÓ

Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete

évirendesközgyűlését

az aradi Iparos Otthon Kulturházának nagytermében, — Str. Brătianu 18. — 1935. január hó 27-én d. e. 10 órakor, ha pedig a tagok nem jelennek meg határozatképes számban, 1935. február 3-án d. e. 10 órakor tartja meg a következő

TARGYSOROZATTAL:

1. Az igazgatóság jelentése az 1934. üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Zárószámadások megvizsgálása és a mérleg megállapítása.
4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
5. A nyereség felosztása feletti határozathozatal.
6. 4 igazgatósági tag választása 3 évre és 1 igazgatósági tag választása 2 évre.
7. Felügyelő-bizottság 6 tagjának választása 3 évre.
8. 40 választmányi tag választása 3 évre.
9. Esetleges indítványok.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált mérleg a szövetkezet helyiségében ki van függesztve és a tagok ott megtekinthetik.

Arad, 1935. január 14-én

AZ IGAZGATÓSÁG.